

**Науменко О. М.**  
*Naumenko.olya@gmail.com*  
кандидат політичних наук, доцент  
кафедри політичних технологій  
ДВНЗ «Київський національний  
економічний університет імені Вадима Гетьмана»  
м. Київ, Україна

## **ДЕМОКРАТИЧНЕ ПОЛІТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ**

Головними елементами політичної системи є суб'єкти політики в особі її політико-управлінської еліти, поряд з політичними інститутами держави. Саме демократія функціонує у тісному взаємозв'язку з політико-управлінською елітою, політичними та неполітичними інститутами. Демократичне політичне управління як механізм соціальної взаємодії покликане сприяти процесу формування політико-управлінської еліти в Україні.

М. Туленков ототожнює поняття «політичне правління» з поняттям «політичний менеджмент» яке використовується в сфері адміністративної діяльності з появою нових тенденцій в політико-адміністративній сфері сучасних суспільств. Увага в управлінні суспільними справами надається проблемно-специфічним формам їх масової політичної діяльності, перебуваючи у взаємозв'язку з прийняттям конкретних політичних рішень і контролем за їх виконанням з боку держави.

Політичне управління можна розглядати як співучасть громадян в процесі управління суспільством, розробки та реалізації політико-управлінських рішень, внутрішньополітичного і зовнішньополітичного курсів держави, як добір найвищих політичних посадових осіб/управлінців за прямою чи опосередкованою участю громадян в даному процесі, їхніх етнічних, соціальних, конфесіональних, територіальних груп та спільнот і соціальних організацій, охоплюючи здійснення контролю за діяльністю політико-адміністративних та державних структур різних рівнів.

Один з підходів політичного управління засновується на теорії бюрократії та політики бюрократів, або ж професійних управлінців у веберівському розумінні. Представники даного підходу вивчають чому бюрократи приймають політико-управлінські рішення враховуючи концепцію раціонального вибору, та взаємовідносини між бюрократами та політиками – які є виборними посадовими особами. Дослідники даного підходу обумовлюють місце бюрократії в системі розстановки політичних сил, формуванні політичних інтересів, ступені незалежності бюрократів від політиків та політичну роль бюрократів в житті сучасного суспільства, в якому практично неможливим є відокремлення терміну «управління» від терміну «політика», діалектичний зв'язок яких неоднозначний [1, 11–13].

Кадри управління складають працівники, які покликані здійснювати функції управління, професійно брати участь в процесі управління і належати до апарату управління: керівники, спеціалісти, технічні виконавці.

Кадрове забезпечення управлінської діяльності взаємопов'язане з проблемою якісної оцінки кадрів, яка охоплює ряд вимог яким повинна відповідати людина, що працює в керівних органах: організаторські здібності. Професійна компетентність, схильність до аналітичної роботи, ініціативність та вміння працювати з людьми [2, 24–25].

Політична еліта держави є основним і атрибутивним елементом трансформаційних процесів, що створюють характер сучасного українського суспільства. Трансформація еліт є процесом кардинальних змін, що стосуються як персонального складу, так і структури внутрішньоелітних та мас-елітних взаємодій, інституційну та ціннісно-нормативну бази функціонування еліт. В період трансформаційних процесів еліта являється головним актором, від якості і мотивів дій якої залежить процес демократизації. Тому, процес формування політичної еліти є першочерговим для держави [3, 63–64].

Процес трансформації політичної еліти як і політичної системи й триває й сьогодні. Потреба в публічній політиці обумовлена необхідністю вирішення

проблеми демократизації інституту виконавчої влади. Для здійснення ефективної політики необхідна підтримка основних груп суспільного тиску [4, 44].

Основним суб'єктом формування державно-управлінських рішень є інститут політичного управління. Демократичним політичним правлінням є включення широких мас громадськості до процесу підготовки і прийняття політичних рішень через участь у виборах, опитуванні громадської думки і діяльності в громадських організаціях [5, 2–3].

Політичне управління за умов демократії потребує ефективного формування громадянського суспільства та вироблення нових якісних механізмів утворення політико-управлінської еліти. Важливість прийняття політико-управлінських рішень політичною елітою має відображати інтереси усього громадянського суспільства. Демократичне політичне управління полягає у виробленні дієвих механізмів суспільної взаємодії щодо реалізації свого політичного інтересу та народного делегування владних повноважень.

### **Використана література:**

1. Туленков М. В. Політичне управління в сучасному суспільстві: монографія / М. В. Туленков, Ю. Ж. Шайгородський. – К.: Вид-во «Центр соціальних комунікацій», 2011. – 218 с.

2. Шульга М. А. Соціально-політичне управління. Навчальний посібник / Шульга М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 248 с.

3. Коротков Д. С. Політична еліта України: становлення та розвиток у виборчому процесі : монографія / Коротков Д. С. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 208 с.

4. Телешун С. Ефективне управління і публічна політика як напрям реалізації політичної влади в умовах кризи / Сергій Телешун // Політичний менеджмент. – 2009. – № 2. – С. 35–45.

5. Воронова Т. В. Політичне управління в умовах демократизації державотворчих процесах в Україні. [Електронний ресурс] // Публічне

адміністрування: теорія і практика. Електронний збірник наукових праць. – 2010. – Випуск 1 (3). – С. 1–11. – Режим доступу до журн.: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10vtvdpu.pdf>.

**Посвістак О.А.**

*posvistak\_olesia@ukr.net*

доктор психологічних наук, доцент,  
професор кафедри міжнародної комунікації та політології  
Хмельницького національного університету  
м. Хмельницький, Україна

## **ЛІБЕРТАРІАНСТВО ЯК ІДЕОЛОГІЧНА ОСНОВА ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ**

В ХХ столітті значна частина населення розчарувалася в традиційних ідеологіях лібералізму, консерватизму, комунізму та інших. Це породило сплеск інтересу до ідей свободи, індивідуалізму, захисту прав власності. Шлях до виходу з політичних та економічних криз показало лібертаріанство. Одночасно з'являються політичні партії, що взяли ідеологічною основою діяльності принципи лібертаріанства і змогли послідовно реалізовувати лібертаріанські ідеї.

Однією з найвпливовіших та найбільших у світі стала Лібертаріанська партія США, створена у 1971 році. Вона виникла на основі молодіжних організацій «Молоді американці за свободу», «Студенти за демократичне суспільство» та партій «Партія миру та свободи», «Радикальний Лібертаріанський Альянс». Станом на сьогодні Лібертаріанська партія США налічує більше 500 тисяч членів і є найбільшою із «третіх партій». Сповідуючи мінархізм, партія позиціонує себе як єдину політичну організацію, яка поважає особу як вільну та унікальну людину [1]. В її програмних документах прописані повага до прав і свобод особистості, які держава не може звузити або відібрати; підтримка вільного та конкурентного ринку без втручання держави; встановлення індивідуальної відповідальності за втручання в екосистему; невтручання держави в освітню та медичну сферу тощо.